



Iepirkumu uzraudzības
birojs

ATJAUNOTS: 16.05.2017.

Par iepirkuma dokumentācijā izvirzītajām prasībām attiecībā uz kvalifikācijas atzīšanu ar būvniecību saistītajās specialitātēs

Atbilstoši Eiropas Komisijas auditoru sniegtajām norādēm nav pamatoti izvirzīt prasību par profesionālās kvalifikācijas atzīšanas nepieciešamību (tai skaitā uz līguma izpildes brīdi) attiecībā uz jebkuru būvspeciālistu.

Atbilstoši Izglītības un zinātnes ministrijas un Ekonomikas ministrijas sniegtajiem skaidrojumiem profesionālās kvalifikācijas atzīšanas būtība ir personas ārvalstīs iegūtas profesionālās kvalifikācijas izvērtēšana, proti, vai tā atbilst attiecīgajai reglamentētajai profesijai izvirzītajām prasībām un, ja šāda atbilstība ir konstatēta – personas pastāvīgas un patstāvīgas profesionālās darbības atļaušana Latvijā. Šajā gadījumā persona būtībā pārtrauc savu profesionālo darbību ārvalstīs un to turpina īstenot Latvijā saskaņā ar Latvijas normatīvajiem aktiem un prasībām, kas izvirzītas Latvijas speciālistiem.

Savukārt īslaicīgu profesionālo pakalpojumu sniegšana¹ nozīmē, ka persona Latvijā strādā tikai noteiktu laiku, vienlaicīgi saglabājot savu pastāvīgo profesionālo darbību savā mītnes valstī.

Atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2005.gada 7.septembra Direktīvas 2005/36/EK par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu 7.pantam gadījumos, kad pakalpojumu sniedzējs pirmo reizi pārceļas no vienas dalībvalsts uz citu, lai sniegtu pakalpojumus, dalībvalstis var prasīt, lai tas, iesniedzot rakstisku iepriekšēju deklarāciju, informētu uzņēmējas dalībvalsts kompetento iestādi, deklarācijā ietverot ziņas par jebkādu apdrošināšanas segumu vai citiem personiskas vai kolektīvas aizsardzības līdzekļiem attiecībā uz profesionālo atbildību. Šādu deklarāciju atjauno reizi gadā, ja pakalpojumu sniedzējs paredz attiecīgajā gadā sniegt īslaicīgus vai gadījuma rakstura pakalpojumus šajā dalībvalstī.

Administratīvo procedūru ziņā īslaicīgu profesionālo pakalpojumu reglamentētajā profesijā sniegšanas uzsākšana ir atvieglots process, uzticoties mītnes valsts institūciju veiktajām pārbaudēm par personas profesionālo darbību, un personai ir ar deklarācijas palīdzību tikai jāinformē institūcija Latvijā, kas izsniedz profesionālās kvalifikācijas atzīšanas apliecības reglamentētajās profesijās² (turpmāk – atzīšanas institūcija). Atzīšanas institūcija pārbauda

¹ Skat. likuma „Par reglamentētajām profesijām un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu” 42.panta pirmās un otrās daļas regulējumu.

² Institūcijas, kas izsniedz ārvalstīs iegūtās profesionālās kvalifikācijas atzīšanas apliecības reglamentētajās profesijās nosaka Ministru kabineta 2006.gada 31.oktobra noteikumi Nr. 886 „Noteikumi par institūcijām, kas izsniedz ārvalstīs iegūtās profesionālās kvalifikācijas atzīšanas apliecības reglamentētajās profesijās”.

ārvalsts speciālista deklarāciju attiecībā uz īslaicīgu profesionālo pakalpojumu sniegšanu un tai pievienoto dokumentu kopas pilnīgumu. Tikai tajās profesijās, kas ir saistītas ar veselību un drošību, Latvijai kā uzņemošajai valstij nepieciešamības gadījumā ir atļauts pārbaudīt profesionālo kvalifikāciju un noteikt kvalifikācijas atbilstības pārbaudi. Attiecīgi ārvalstu speciālistiem, kas piesakās iepirkumos, lai nodrošinātu īslaicīgu pakalpojumu sniegšanu, uz piedāvājumu vai pieteikumu iesniegšanas brīdi var prasīt tikai kvalifikāciju apliecinošus dokumentus (proti, profesionālās kvalifikācijas apliecinošus dokumentus atbilstoši attiecīgā speciālista valsts izvirzītajām prasībām), nevis pašu kvalifikācijas atzīšanu, jo atzīšanas process šādiem speciālistiem nav jāiziet.

Ņemot vērā iepriekš minēto, ir secināms, ka:

- 1) **iepirkuma dokumentācijā nav pamatoti izvirzīt prasību par profesionālās kvalifikācijas atzīšanu**, jo iepirkuma rezultātā noslēgtā līguma ietvaros tiek veikta īslaicīga profesionālā darbība³;
- 2) **iepirkuma dokumentācijā var tikt izvirzītas prasības attiecībā uz īslaicīgu profesionālo darbību** (uz līguma izpildes, nevis piedāvājuma iesniegšanas brīdi), tomēr katrā konkrētajā gadījumā pasūtītājam jāizvērtē, vai attiecībā uz konkrēto profesiju (speciālistu) ir atļauts pārbaudīt profesionālo kvalifikāciju un noteikt kvalifikācijas atbilstības pārbaudi (attiecīgi – vai ir atļauts prasīt atļauju uz līguma izpildes brīdi vai arī pietiek vienīgi ar deklarācijas iesniegšanu atzīšanas institūcijai no attiecīgā speciālista puses).

Saskaņā ar likuma „Par reglamentētajām profesijām un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu” 7. panta pirmo un otro daļu reglamentētās profesijas arhitektūras un būvniecības jomā ir:

- 1) arhitekts;
- 2) būvdarbu vadītājs;
- 3) būvinženieris.

Kārtību atļauju izdošanai īslaicīgu profesionālo pakalpojumu sniegšanai, tajā skaitā profesijas, kurās var veikt kvalifikācijas atbilstības pārbaudi (**būvinženiera un būvdarbu vadītāja profesija ietilpst šo profesiju grupā, bet arhitekta profesija neietilpst**), nosaka Ministru kabineta 2017.gada 28.marta noteikumi Nr. 168 „Īslaicīgu profesionālo pakalpojumu sniegšanas kārtība Latvijā Republikā reglamentētā profesijā” (turpmāk – noteikumi Nr. 168).

³ Minētā kārtība par īslaicīgo pakalpojumu sniegšanu attiecas uz personām, kuru mītnes valsts ir Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas dalībvalsts un kuru sniegto pakalpojumu izcelsmes valsts ir Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas dalībvalsts (proti, Islande, Lihtenšteina, Norvēģija un Šveice). Personām no citām valstīm ir jāveic pilnā kvalifikācijas atzīšana, piemērojot vispārējo profesionālās kvalifikācijas atzīšanas sistēmu (arī gadījumos, ja šīs personas Latvijā profesionālos pakalpojumus sniegs īslaicīgi).

Attiecībā uz īslaicīgo profesionālo pakalpojumu sniegšanu **arhitekta profesijā** speciālista iesniegtā deklarācija ir jāizskata 1 mēneša laikā, t.i., likums „Par reglamentētajām profesijām un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu” un noteikumi Nr. 168 neparedz, ka uzsākt profesionālo darbību drīkst tikai pēc atļaujas sniegt īslaicīgus profesionālos pakalpojumus saņemšanas; respektīvi, uzsākt īslaicīgu profesionālo darbību arhitekta profesijā var vienlaicīgi ar deklarācijas iesniegšanu.

Attiecīgi speciālistam, kurš atbilst profesijai “arhitekts”, nav pamatoti prasīt atzīšanas institūcijas izsniegtu atļauju īslaicīgu profesionālo pakalpojumu sniegšanai, un tas var uzsākt savu darbību Latvijā vienlaicīgi ar deklarācijas iesniegšanu atzīšanas institūcijai.

Iepirkumu uzraudzības birojs (turpmāk – Birojs) kā vienu no iespējamajām prasībām, kas būtu iekļaujamas iepirkuma dokumentācijā, **attiecībā uz arhitektu** iesaka turpmāk minēto formulējumu.

Ārvalstu pretendenta personāla kvalifikācijai jāatbilst speciālista reģistrācijas valsts prasībām noteiktu pakalpojumu sniegšanai⁴.

Pretendents iesniedz apliecinājumu, ka tā piesaistītie ārvalstu speciālisti ir tiesīgi sniegt konkrētos pakalpojumus, kā arī gadījumā, ja ar pretendentu tiks noslēgts iepirkuma līgums, tas ne vēlāk kā piecu darbdienu laikā no iepirkuma līguma noslēgšanas⁵ normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā iesniegs atzīšanas institūcijai deklarāciju par īslaicīgu profesionālo pakalpojumu sniegšanu Latvijas Republikā reglamentētā profesijā⁶.

Birojs norāda, ka noteiktais piecu darbdienu termiņš ir tikai viens no iespējamajiem risinājumiem un tas var tikt noteikts garāks.

Savukārt **attiecībā uz būvdarbu vadītāja profesiju un būvinženiera profesiju (piem., būvuzraugs, būvprojektētājs), kam var tikt prasīta atzīšanas institūcijas atļaujas saņemšana**, var tikt ieteikts turpmāk minētais formulējums.

Ārvalstu pretendenta personāla kvalifikācijai jāatbilst speciālista reģistrācijas valsts prasībām noteiktu pakalpojumu sniegšanai.

Pretendents iesniedz apliecinājumu, ka gadījumā, ja ar pretendentu tiks noslēgts iepirkuma līgums, tas ne vēlāk kā piecu darbdienu laikā no iepirkuma līguma noslēgšanas⁷ normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā iesniegs atzīšanas institūcijai deklarāciju par īslaicīgu profesionālo pakalpojumu sniegšanu Latvijas Republikā reglamentētā profesijā, kā arī iesniegs

⁴ Pasūtītājs attiecīgos dokumentus var pieprasīt uz piedāvājumu vai pieteikumu iesniegšanas brīdi kvalifikācijas izvērtēšanai.

⁵ Pasūtītājs minēto pienākumu var noteikt arī pirms iepirkuma līguma noslēgšanas, proti, kā nosacījumu līguma noslēgšanai vai kā līguma spēkā stāšanās nosacījumu.

⁶ Skat. norādi 3. zemspītras atsaucē.

⁷ Skat. norādi 5. zemspītras atsaucē.

pasūtītājam atzīšanas institūcijas izsniegto atļauju par īslaicīgo pakalpojumu sniegšanu (vai arī atteikumu izsniegt atļauju), tiklīdz speciālists to saņems⁸.

Jāņem vērā, ka attiecīgais speciālists savu darbību drīkst uzsākt tikai pēc atļaujas no atzīšanas institūcijas saņemšanas, izņemot noteikumu Nr. 168 12.punktā minēto gadījumu⁹. Tāpat jāņem vērā, ka šādas atļaujas izdošanas termiņš no atzīšanas institūcijas puses var tikt pagarināts līdz 3 mēnešiem, ja tam ir objektīvs pamatojums (pasūtītājam attiecīgi ir jārespektē minētais termiņš).

Jānorāda, ka uz būvdarbu uzsākšanas brīdi saskaņā ar Būvniecības likuma 22.pantu komersantam (tai skaitā ārvalstu komersantam) jābūt reģistrētam Būvkomersantu reģistrā, norādot vismaz vienu būvspeciālistu reģistrā reģistrētu būvspeciālistu. Attiecīgi Būvniecības informācijas sistēmas būvspeciālistu reģistrā ir paredzēts reģistrēt arī būvspeciālistus, kas būs īslaicīgo pakalpojumu sniedzēji¹⁰.

⁸ Skat. norādi 3. zemspētras atsaucē.

⁹ Ja atzīšanas institūcija noteikumu Nr. 168 10. vai 11. punktā minēto lēmumu par atļaujas izsniegšanu vai atteikumu izsniegt atļauju nepaziņo likuma "Par reglamentētajām profesijām un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu" 42. panta septītajā daļā noteiktajā termiņā vai Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā nepaziņo par lēmuma pieņemšanas termiņa pagarināšanu uz laiku, kas nav ilgāks par trim mēnešiem no deklarācijas saņemšanas dienas, vai nepaziņo lēmumu šajā termiņā, pretendents drīkst uzsākt īslaicīgu pakalpojumu sniegšanu.

¹⁰ Publisko iepirkumu regulējošie normatīvie akti nenosaka, cik detalizēti jāveic pārbaude līguma izpildes laikā attiecībā uz dažādiem aspektiem, t.sk. attiecībā uz pretendenta vai tā piesaistīto speciālistu reģistrāciju, izsniegtajām atļaujām u.c. Tas pats ir attiecināms arī uz speciālistu kvalifikācijas pārbaudēm. Pārbaudu detalizācija galvenokārt ir atkarīga no nolikumā izvirzītajām prasībām. Šābu gadījumā pasūtītājs ir tiesīgs pieprasīt šādus dokumentus. Tomēr, lai novērstu riskus Eiropas Savienības fondu projektu iepirkumos attiecībā uz būvniecības regulējošo normatīvo aktu pārkāpumiem, ieteicams veikt pārbaudi, vai attiecīgais speciālists ir reģistrēts Būvniecības informācijas sistēmas būvspeciālistu reģistrā. Ja izrādītos, ka konkrētais speciālists nav tiesīgs veikt pakalpojumus, tas būtu jānomaina, ņemot vērā Publisko iepirkumu likuma 62.panta (Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likuma 67.panta) regulējumu. Tāpat atkarībā no līguma nosacījumiem pasūtītājs var lemt lauzt šādu līgumu vai arī atlikt tā spēkā stāšanos.